

Reactie op de voorgenomen openstelling van de BMKB-regeling voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Suggesties voor verruiming en het hanteren van een groeimodel

Managementsamenvatting

1. De voorgenomen openstelling van de Nederlandse BMKB-regeling voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten is een belangrijke stap in het verbeteren van de toegang tot financiering voor ondernemers in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Tegelijkertijd zijn er duidelijke beperkingen: de regeling is gericht op vreemd vermogen en sluit daardoor minder aan bij de behoeften van innovatieve startende en doorgroeende bedrijven, die juist risicokapitaal nodig hebben.
2. De noodzaak voor een breder instrumentarium wordt bevestigd door signalen van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS), die wijst op de structurele belemmeringen voor MKB-financiering ondanks voldoende liquiditeit in het bankwezen. Eerder RVO-onderzoek wees daarnaast op het belang van aanvullende ondersteuning in de vorm van incubators, coaching en netwerkontwikkeling.
3. Op basis van deze inzichten wordt in dit advies gepleit voor:
 - het ontwikkelen van een bredere Caribische garantieregeling met focus op risicokapitaal;
 - eengefaseerde aanpak die start met een pilot-uitbreiding van de BMKB-regeling naar risicodragend vermogen;
 - samenwerking met lokale stakeholders en verankering in het Caribische ecosysteem;
 - verkenning van de mogelijkheden van nationale Co-financiering;
 - integratie van private initiatieven zoals de Caribische Investerings Faciliteit (CARIF);
 - versterking van bestaande lokale ecosystemen.

Deze aanbevelingen bieden aanknopingspunten voor structurele versterking van

het financieringslandschap en duurzame economische groei in de Caribische landen van het Koninkrijk.

1. Inleiding: Nieuwe kansen voor ondernemers in het Caribisch deel van het Koninkrijk

De Nederlandse regering heeft aangekondigd dat de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) wordt opengesteld voor ondernemers in Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Deze maatregel is bedoeld om de toegang tot financiering te verbeteren en bij te dragen aan economische versterking in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Minister van Economische Zaken Beljaarts noemt het een belangrijke stap voor het versterken van het ondernemersklimaat en de economische veerkracht. De regeling wordt uitgevoerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waarbij de staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties Szabó nauw wil samenwerken met lokale overheden en financiële instellingen. De BMKB is een bestaand Nederlands instrument dat ondernemers helpt krediet te verkrijgen door middel van een overheidsgarantie. Hierdoor lopen financiers minder risico en worden investeringen aantrekkelijker. Staatssecretaris Szabó benadrukte: “Ik hoop dat alle kredietverstrekkers op de eilanden de regeling gaan aanbieden, want dat is hard nodig.”

2. Analyse: Historische context en structurele behoefte aan financiering

De huidige openstelling van de BMKB is een uitwerking van eerdere, meer omvattende beleidsvoornemens die werden vastgelegd in het coalitieakkoord van het vorige Nederlandse kabinet (2021). Het probleem van beperkte toegang tot financiering voor ondernemers in de Caribische landen is niet nieuw. In 2019 werd tijdens een werkbezoek van RVO aan Curaçao dit knelpunt nadrukkelijk in kaart gebracht. Destijds stond dit werkbezoek in het teken van een Groeistrategie en Groeiconvenant tussen Nederland en Curaçao. Sindsdien is de urgentie van passende financieringsinstrumenten alleen maar toegenomen.

3. Economische context: Groei met blijvende knelpunten

Hoewel Curaçao de afgelopen jaren tekenen van economisch herstel laat zien—met een groei van 4,2% in 2023 en van 5,4% in 2024—blijven er fundamentele uitdagingen bestaan. De groei wordt met name gedragen door toerisme en vastgoedontwikkeling, terwijl andere sectoren achterblijven. Zonder verbreding van de economische basis blijft het herstel kwetsbaar.

4. Advies: Richt de regeling op risicokapitaal en innovatieve groei

De huidige BMKB is primair gericht op vreemd vermogen (zoals bankleningen), maar sluit daardoor minder aan op de behoeften van innovatieve startende of groeiende bedrijven

(startups en scale-ups). Deze bedrijven beschikken vaak niet over voldoende onderpand of bewezen cashflow om voor bancaire leningen in aanmerking te komen. De noodzaak voor een alternatieve aanpak wordt onderstreept door recente analyses van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS). De CBCS wijst op de structurele belemmeringen die het midden- en kleinbedrijf ondervindt bij het verkrijgen van financiering, ondanks ruime liquiditeit in het lokale bankwezen. Een bredere garantieregeling, gericht op risicokapitaal, biedt hier uitkomst. Internationale ervaringen tonen aan dat second-loss garanties op risicodragende financiering—zoals achtergestelde of converteerbare leningen—effectief zijn om startups en scale-ups toegang te geven tot kapitaal. Door het risico deels te delen, worden ook private investeerders geactiveerd. Een dergelijke regeling stimuleert bovendien economische diversificatie, doordat financiering gericht kan worden op sectoren als duurzame energie, waterbeheer, agro & food, FinTech, GovTech, logistiek, de creatieve industrie en circulaire economie. Dit maakt de economie minder afhankelijk van toerisme en beter bestand tegen externe schokken.

5. Implementatie: Werk vanuit samenwerking en een groeimodel

Een succesvolle uitvoering vraagt om een gefaseerde benadering, ingebed in samenwerking tussen publieke en private partijen. Voor Curaçao betekent dit betrokkenheid van de ontwikkelingsbanken OBNA en Korpodeko, commerciële banken, de Dutch Caribbean Security Exchange (DCSX) en de Kamer van Koophandel en het lokale bedrijfsleven verenigd in de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao, naast de overheid en met name het ministerie van Economische Ontwikkeling.

Een groeimodel waarin met pilotprojecten wordt gestart, kan helpen om ervaring op te doen en vertrouwen op te bouwen bij lokale actoren. Vanuit daar kan worden gewerkt aan verdere uitbreiding en verduurzaming van een garantieregeling.

6. Vergelijking: Verschillen tussen de huidige BMKB en een alternatieve Caribische regeling

De – op basis van het RVO-advies van 2019 - voorgestelde garantieregeling voor Curaçao en Aruba en Sint Maarten verschilt fundamenteel van de BMKB-regeling. In Nederland ook slechts één regeling van het bredere samenstel aan ondernemingsregelingen, naast bijvoorbeeld het Innovatiekrediet en de Seed-regeling voor risicodragend vermogen.

Kenmerk	BMKB-regeling	Voorgestelde Caribische regeling
Doelgroep	MKB met onvoldoende zekerheden	Startups, scale-ups, innovatieve bedrijven
Type financiering	Vreemd vermogen (bankleningen)	Risicokapitaal (aandelen, achtergestelde leningen)
Garantie-instrument	Borgstelling op leningen	Second-loss garantie op risicokapitaal
Impact	Lagere rente, betere toegang	Groei innovatieve sectoren, economische diversificatie

7. Synergie met private initiatieven: de incubator Blue Harbour City Curaçao

Een recent privaat initiatief dat direct inspeelt op de behoefte aan betere toegang tot financiering én ondernemersondersteuning is Blue Harbour City Curaçao, dat aansluit op het mkb- en ondernemingsbeleid van het ministerie van Economische Ontwikkeling en de Nationale Export Strategie ondersteunt. Deze incubator en innovatiehub biedt meer dan fysieke werkplekken: het beoogt een actieve businesscommunity te creëren waarin ondernemers begeleid worden in hun groei. In samenwerking met lokale (kennis)partners, beroepsopleidingen en universiteiten, financiële instellingen en het bedrijfsleven gaat Blue Harbour City gerichte ondersteuning bieden op het gebied van business-development. De focus ligt op sectoren met strategisch potentieel zoals agro & food, FinTech, GovTech, logistiek, circulaire economie, de creatieve industrie en de blue economy. Door deze aanpak fungeert Blue Harbour als katalysator voor economische vernieuwing en versterkt het de voorwaarden voor succesvolle groei van innovatieve bedrijven. Een eerder maar beperkter voorbeeld is Qredits

8. Tussenconclusie: Naar een effectievere financieringsstrategie voor de Caribische economieën

De aanpak Qredits en van Blue Harbour City laten zien dat toegang tot financiering slechts één onderdeel is van het groeivraagstuk. Even belangrijk zijn begeleiding, netwerkvorming en ecosysteemontwikkeling. Het combineren van deze elementen maakt doorgroei realistischer en vergroot de impact van stimuleringsmaatregelen. De openstelling van de BMKB-regeling is een belangrijke stap vooruit, maar blijft in reikwijdte beperkt. Voor duurzame economische groei is een bredere aanpak nodig—met name gericht op risicokapitaal. Een second-loss garantie biedt hierbij een waardevol instrument om investeringen in innovatie te stimuleren en de economische basis te verbreden.

9. Naar een structurele Caribische garantieregeling: gedeelde verantwoordelijkheid en lokale verankering

De huidige BMKB-regeling kan dienen als opstap naar een meer structurele Caribische garantieregeling. Zo'n regeling zou tot stand moeten komen op basis van gedeelde verantwoordelijkheid tussen Nederland en de Caribische landen, met financiële bijdragen van beide zijden. Een gezamenlijk garantiefonds biedt daarbij belangrijke voordelen:

- Het vergroot lokaal draagvlak en eigenaarschap;
- Het bevordert zelfredzaamheid en voorkomt eenzijdige afhankelijkheid van Nederland;
- Het maakt beter maatwerk mogelijk voor de specifieke marktomstandigheden in de Caribische landen;
- Het biedt ruimte voor participatie van zowel publieke als private partijen.

Een initiatief dat hierbij als inspiratie of partner kan dienen is de ontwikkeling van de

Caribische Investerings Faciliteit (CARIF). Dit initiatief beoogt een platform te creëren voor lokale ontwikkeling en voor risicodragende investeringen in de regio, met een focus op innovatieve bedrijven, duurzame sectoren en regionale samenwerking. CARIF kan, als private tegenhanger van een publiek garantiefonds, bijdragen aan het aantrekken van kapitaal van family offices, impact investeerders en diaspora-netwerken. Door samenwerking tussen beide kunnen publieke risico's worden gedeeld en private middelen gemobiliseerd. In het recente rapport Focus op Groei | Strategieën voor duurzame economische groei en innovatie een haalbaarheidsstudie naar een Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Caribisch deel van het Koninkrijk wordt de aanbeveling gedaan aan te sluiten bij het initiatief CARIF als revolverend fonds.

De structurele Caribische garantieregeling of garantiefonds kan worden beheerd door een onafhankelijke entiteit, publiek of privaat, met een ondersteunende rol voor RVO, Invest-NL en/of Invest International. De beleidsvorming zou echter in handen van de Caribische landen zelf moeten liggen.

Een gefaseerde aanpak is wenselijk. In eerste instantie kan worden gestart met een pilot binnen de bestaande BMKB-regeling, inclusief ruimte voor risicodragende financiering. Op basis van de opgedane ervaringen kan worden gewerkt aan de opbouw van een volwaardig regionaal garantiefonds. Gelet op het feit dat de huidige BMKB-regeling in beginsel medio 2027 afloopt – een periode die te kort is voor een structureel probleem en voor het tot wasdom komen van een nieuw beleidsinstrument- is het van belang tijdig te investeren in deze transitie. Dat biedt ruimte voor leren, verbeteren en opbouwen van vertrouwen en institutionele capaciteit—essentiële voorwaarden voor duurzame groei.

Vrijdag 14 maart 2025.